

ANTIČKA ZBIRKA MUZEJA BRODSKOG POSAVLJA

“PRINOVE 2010. – 2015.”

IVANA ARTUKOVIĆ ŽUPAN □ Muzej Brodskog Posavlja, Slavonski Brod

Antička zbirka Muzeja Brodskog Posavlja sadržava 5500 spomenika iz vremena rimske vladavine (1. – 4. st.). U razdoblju od 2010. do 2015. obogaćena je uglavnom darovima, a samo malim dijelom i nalazima s terenskih istraživanja.

Godine 2010. Muzeju je darovan 271 predmet pronađen u Donjim Andrijevcima, selu oko 25 km istočno od Slavonskog Broda, na lokaciji Stara Sela – Tadenica. Riječ je o 240 keramičkih predmeta (uglavnom dijelova keramičkih posuda), 19 predmeta od staklene paste (najviše ulomaka narukvica od crne staklene paste), 11 predmeta izrađenih od metala (od kojih je najviše brončanih fibula, te o jednom kamenom ulomku. Iste je godine u Antičku zbirku stiglo osam primjeraka tegula (rimskih krovnih pokrova) izronjenih iz Save u blizini tzv. visećeg mosta zapadno od Slavonskog Broda. Dio tih predmeta javnosti je predstavljen 2011. na zajedničkoj izložbi kustosa Muzeja Brodskog Posavlja *Sakupljamo zajedno. Prinove 2006. – 2010.*

Godine 2011. Muzeju je darovan rimski vojnički bodež (*pugio*), izrađen od željeza. Pronađen je u Savi kod Slavonskog Šamca, sela oko 40 km jugoistočno od Slavonskog Broda. *Pugio* je oružje hispanskog podrijetla. U rimsko naoružanje ušao je tijekom druge polovice 2. st. pr. Krista i ubrzo postao njegovim standardnim dijelom. Karakterističnog je oblika: središnji je dio sječiva uži od gornjega i donjega. Nošen je o pojasu, na lijevoj strani. Bodež iz Slavonskog Šamca pripada rimskim bodežima trećega ili finalnog razdoblja i datira se u 2. st. Prezentiran je 2014. na još jednoj zajedničkoj izložbi svih kustosa Muzeja pod nazivom *80 godina Muzeja Brodskog Posavlja.*

Potkraj 2011. dobivena su dva uzorka rimskoga građevnog materijala (tegule) pronađena u Savi pokraj Slavonskog Broda.

Tijekom 2014. Antička je zbirka obogaćena s 26 predmeta pronađenih na više različitih lokacija Brodskog Posavlja. Predmeti su najvećim dijelom metalni: fibule, dijelovi nakita, žeton, zvonce (*tintinnabulum*), pisaljka (*stilus*) - tanki, izduženi instrument kojemu je jedan kraj zaoštren, a drugi raskovan u obliku lopatice. Zaoštrenim se krajem pisalo po voštanoj podlozi, a drugi je kraj služio za “brisanje” napisanoga. *Stilus* je bio jedan od izložaka na spomenutoj izložbi *80 godina Muzeja Brodskog Posavlja.*

Godine 2015. Muzej Brodskog Posavlja obavio je arheološki pregled terena – rekognosciranje lokaliteta Sredanci – Seoca, Stupnički Kuti - Krčevine, Stupnički Kuti - Greda i Stupnički Kuti - Frast, na kojima je pronađeno nešto ulomaka rimskih keramičkih posuda. Iste godine Muzeju je darovan arheološki materijal pronađen u Savi, na području između Novoga Grada i Jaruga, sela 30-ak km istočno od Slavonskog Broda, među kojim je bilo i 16 dijelova rimskih keramičkih posuda.

Nakon preventivne zaštite predmeti su inventarizirani, a dio onih prikupljenih od 2011. do 2015. su prezentirani potkraj 2016. godine na zajedničkoj izložbi kustosa Muzeja Brodskog Posavlja *Sakupljamo zajedno. Prinove 2011. - 2015.*

LITERATURA

1. Casprini, Fabrizio; Saliola, Marco. *Pugio - Gladius brevis est.* // Oxford, 2012.
2. *Sakupljamo zajedno. Prinove 2006. - 2010.*, katalog izložbe. // Slavonski Brod, 2011.

THE ANCIENT COLLECTION OF THE MUSEUM OF BROD POSAVLJE: NEW ACQUISITIONS 2010-2015

The Museum of Brod Posavlje has been assembling archaeological material since the very foundation of the archaeological department in 1957, when the vigorous recording of archaeological sites in Brod Posavlje began with many rescue archaeological excavations and reconnaissance works being conducted. Through the rescue archaeological investigations carried out, the department also supplemented and enriched its collections, which bear witness to the population density of the territory and provide new information about the material heritage of the previous inhabitants of the area. In the last 50 years, the archaeological department has become one of the biggest sections of the Museum. The ancient collection of the Museum of Brod Posavlje today contains 5500 heritage items from the time of Roman rule (1st to 4th century). The article talks about museum acquisitions in the period between 2010 and 2015, when the collection was enlarged on the whole with donations and to a lesser extent with items found during field research.

IM 48, 2017.
POGLEDI, DOGAĐAJI, ISKUSTVA
VIEWS, EXPERIENCES, EVENTS

sl.1. Lukovičasta fibula, 3. - 4. st., bronca
Donji Andrijevcima - Stara Sela, Tadenica
Snimio: Damir Fajdetić

sl.2. Tegula, 1. - 4. st., keramika
Sava kod tzv. visećeg mosta zapadno od
Slavonskog Broda
Snimio: Damir Fajdetić

sl.3. Rimski vojnički bodež (*pugio*), 2. st.,
željezo
Sava kod Slavonskog Šamca
Snimio: Damir Fajdetić

sl.4. Fibula u obliku svastike, 2. - 3. st.,
bronca
Završje - Gradište
Snimio: Damir Fajdetić

sl.5. Pisaljka (*stilus*), 1. - 4. st., bronca
područje između jezera Petnja i Brodskog
vinogorja
Snimio: Damir Fajdetić